

og hans heroiske inngrep, men han er altså 600 år etter kollega Hrafn Sveinbjarnarson på Island.

Ragnar Stien
ragnarstien@hotmail.com

Ragnar Stien (f. 1938) er pensjonert nevrolog.
Ingen oppgitte interessekonflikter.

Litteratur

1. Hem E, Stubhaug A. Jacob Aalls sykdom og død. Tidsskr Nor Legeforen 2013; 133: 2508–12.
2. Tjomsland A. The saga of Hrafn Sveinbjarnarson. Islandica XXXV. New York, NY: Cornell University Press, 1951.
3. Stien R. Neurology in the nordic sagas. I: Rose, FC, red. Neurology of the arts: painting, music, literature. London: Imperial College Press, 2004: 389–99.

Dette er en redigert versjon av debatten, publisert på nett 10.12.2013.
<http://tidsskriftet.no/article/3113004/>

En pioners ettermæle

Vi viser til den på mange måter interessante artikkelen i julenummeret 2013 av Einar Sudmann og medarbeidere (1). Denne artikkelen er plassert under Medisinsk historie, og i sammendraget nevnes at Tor Christiansen har sin plass i utviklingen av de moderne artroplastikkene: «Tor Christiansen ville bedre resultatene av operativ handsaming av dei dislokerte mediale collumfrakturaturer hjå eldre og konstruerte i 1960-åra ein hemiprotese.» Videre står det: «Seinare laga han òg ein totalprotese til

hoftedeledet.» I neste setning kommer en kort konklusjon: «Det viste seg etter kvart at protesane ikkje var så vellukka».

Vi er vel kjent med de uheldige valg av noen komponenter og de følger det fikk for Christiansens totalprotese (collum-tapp-vinkel – 115° mot i dag 135° – og Delrin). Det beskrives også godt i artikkelen.

Det som forundrer oss, er den manglende anerkjennelse av at Tor Christiansen var blant de aller første i verden som konstruerte den bipolare hemiprotese! Og at han, sammen med Knut Rasmus Ramstad, intuitivt skjønnte at det var beste behandling for de dislokerte, mediale collumfrakturaturene. Nå er dette akseptert i ortopediske miljøer verden over.

Det står respekt av Sudmanns, Norvald Langelands og Lars Birger Engesæters innsats for å opprette Nasjonalt hofteregister, etter mønster av det svenske, som hadde eksistert i ti år. Vi mener imidlertid at Tor Christiansens arbeid med hemiprotesen var så betydningsfullt at det burde fremgått klarere i artikkelen at han virkelig var en pioner på det området.

Vi er forundret over at det ikke går an å gi Christiansen den anerkjennelsen han fortjener. Ettermålet hans er nå konsentrert i en logo for det som er blitt et nasjonalt leddregister: en mislykket totalprotese.

Hans Chr. Blom
hchrbl@online.no
Erik Haakon Korvald

Hans Chr. Blom (f. 1940) er pensjonert ortoped.
Ingen oppgitte interessekonflikter.

Erik Haakon Korvald (f. 1935) er pensjonert kirurg.
Ingen oppgitte interessekonflikter.

Litteratur

1. Sudmann E, Ramstad KR, Engesæter LB. Christiansens kunstige hofteledd – kva var det som gjekk gale? Tidsskr Nor Legeforen 2013; 133: 2513–7.

Dette er en redigert versjon av debatten, publisert på nett 8.1.2014.
<http://tidsskriftet.no/article/3113199/>

E. Sudmann og medarbeidarar svarer:

Vi takkar Korvald & Blom for kommentarane deira. Vi er einige i at Tor Christiansen gjorde eit pionerarbeid ved å konstruere ein ny protese.

Christiansen fann ikkje berre på nye tekniske løysingar, men han nølte ikkje med å ta dei i bruk i klinisk praksis. Tanken vår med artikkelen var å sikre kunnskap om denne utviklinga for ettertida, og ikkje minst å drøfte dei vanskelege vala konstruktøren måtte gjere. Hans kongstanke var å lage ein hemiprotese der metallhoftekula ved vanleg gange rørte seg lite mot leddbrusken i hofteskåla, men vesentleg i tappeleddet – eit ledd mellom den kunstige hoftekula og ein sylindrisk tapp på proteseskafet. Etter vårt syn valde han den ideelle tapp-skaft-vinkelen på 115°. Men Korvald & Blom ser ut til å meine at dette valet var uheldig, «collum-tapp-vinkel – 115° mot i dag 135°». Rett nok ville ein tapp-skaft-vinkel på 135° ha gjeve kula større stabilitet på tappen; di større vinkel, di større stabilitet. Men di større vinkel, di meir ville kula gnu mot brusken i hofteskåla ved vanleg gange. Då ville heile vitsen med tapplageret verte borte.

Engelskmannen John Charnley vart adla for sitt pionerarbeid med å konstruere ein protese som viste seg å gje svært gode langtidresultat. Føremålet vårt med ein historisk artikkel i Tidsskriftet var å heidre Christiansen for det imponerende pionerarbeidet hans, men vi må retrospektivt ha lov til å påpeike val han gjorde som kan vere med på å forklare kvifor protesen måtte reviderast oftare enn protesane vi har i dag.

Einar Sudmann
einar@sudmann.no
Knut Rasmus Ramstad
Lars Birger Engesæter

Einar Sudmann (f. 1932) er pensjonert ortoped.
Ingen oppgitte interessekonflikter.

Knut Rasmus Ramstad (f. 1930) er pensjonert ortoped.
Ingen oppgitte interessekonflikter.

Lars Birger Engesæter (f.1948) er ortoped og professor ved Klinisk institutt 1, Universitetet i Bergen.
Ingen oppgitte interessekonflikter.

Dette er en redigert versjon av debatten, publisert på nett 10.1.2014.
<http://tidsskriftet.no/article/3113199/>

Pensjonert kirurg, professor emeritus dr. med.

Jeg har med stor interesse lest Erlend Hems innlegg *Emeritus, emerita – eller rett og slett pensjonert?* (1). Det er kanskje riktig at «emeritustittelen er ubeskyttet i Norge», men «professor emeritus» er det ikke.

I forbindelse med arbeidet med jubileumsboken for Norsk kirurgisk forening (www.surgery-in-norway.no) forela jeg spørsmålet for Universitetet i Oslo, og fikk da følgende svar på e-post 2.5.2012:

«Professortittelen er vernet iht. universitets- og høyskolelovens § 6-7, og den som har hatt stilling med slik vernet tittel i minst ti år, eller som etter kortere tjenestetid blir pensjonert fra slik stilling, har etter lovbestemmelsen rett til å bruke tittelen. Det gjøres ikke forskjell på professor I og II.»

Jeg synes man bør presentere seg, og omtale andre, med den tittel som er mest relevant i den aktuelle sammenhengen. Selv bruker jeg nesten aldri annet enn «pensjonist», «pensjonert lege» eller «pensjonert kirurg».

Selv om tittelen «professor emeritus dr. med.» er relevant i den sammenheng jeg nå skriver, vil den trolig være uforståelig for

>>>